

בית המשפט המחוזי הכיר בתוקפן של החלטות האסיפה הכללית של הקיבוץ

מרץ 2022
חוזר מקצועי מספר 31/22

ברצוננו לעדכנכם בפסק דינו של בית המשפט המחוזי¹, המכיר בתוקפן של החלטות האסיפה הכללית של הקיבוץ, פירש כל אחת מהחלטות האסיפה הרלבנטיות שהתקבלו לאורך השנים ונתן משקל מלא להחלטות האסיפה השונות על כל הכרוך בהן.

להלן עיקרי פסק הדין

התובעים הינם יורשים של חברי קיבוץ, שהיו במעמד חברים, בעת קבלת החלטה על מסמך עקרונות לשיוך זכויות בנכסים יצרניים בקיבוץ למי שהינם חברי הקיבוץ ביום קבלת ההחלטה (יובהר, כי המדובר היה במעין "החלטה רדומה", המותנית בקיומם של תנאים מסוימים, כפי שנקבעו באסיפה הכללית). הקיבוץ מכר חלק מאחזקותיו במפעל וחילק חלק מהתמורה שנתקבלה לחבריו כתוספת תקציב. לאחר מכן נמכרה יתרת האחזקה של הקיבוץ במפעל וגם מכספים אלו בוצעה חלוקה, כאשר נקבע כי הזכאים לקבלת כספים אלו הם מי שהיו חברי הקיבוץ ביום חתימת הסכם המכירה השני.

טענות התובעים

- היות והחלטת השיוך התקבלה בסמוך לעסקת המכירה הראשונה, המועד הקובע לצורך בחינת הזכאות לכספי החלוקה השנייה הינו יום קבלת ההחלטה על שיוך נכסי הקיבוץ (קבלת מסמך עקרונות השיוך).
- כמו כן, במקביל לחלוקת כספי החלוקה השנייה פעל הקיבוץ לקידום מהלך של שינוי אורחות חיים ולשינוי סיווגו לקיבוץ מתחדש. במסגרת החוברת, המכילה את ההסדרים השונים הכרוכים במהלך שינוי אורחות החיים, נקבע כי המועד הקובע לצורך בחינת הזכאות לזכויות בפירות הנכסים היצרניים הינו היום הקובע על פי החלטת השיוך.

טענות הקיבוץ

- אין קשר בין קבלת החלטת השיוך הרדום לבין החלטת הקיבוץ לעניין חלוקת כספים מתמורות ממכירת המפעל.

¹ ת"א 54308-08-18 ציון נ' דגניה ב' קבוצת פועלים להתיישבות חקלאית א.ש.

- מסמך העקרונות קבע, כי שיוך הנכסים בקיבוץ יופעל רק בהתקיים אירוע מפעיל שהינו אחד מאלה: החלטה על שינוי באורחות החיים או מתן צו פירוק / כינוס / הקפאת הליכים כנגד הקיבוץ. אירוע מפעיל שכזה לא התרחש. כמו כן, הפרטת חדר האוכל, חשבונות החשמל, השכרת דירות לאנשים שאינם חברי הקיבוץ וכדומה אינן החלטות בדבר שינוי במודל ההתפרנסות.
- בהתאם לפסיקה קודמת, קביעת מועד לשיוך נכסים טעונה החלטה מפורשת של אסיפת הקיבוץ ואין להיתלות בפרשנויות כאלה ואחרות של תהליכים שהתרחשו בקיבוץ.
- לא ייתכן לעקוף את החלטת האסיפה הכללית על ידי הכנסת תנאי מבטל במסמך שהוא בעצמו מהווה תנאי מפעיל.

נפסק

- בעת קבלת מסמך העקרונות החברים המנוחים לא הצביעו בעד קבלת החלטה על שינוי אורחות החיים.
- מסמך העקרונות נתבטל על ידי החלטה מאוחרת של האסיפה. האסיפה מוסמכת לשנות את החלטותיה במשך השנים.
- מכירת המפעל לא מהווה יישום של מסמך העקרונות - שיוך הנכסים הרדום לא הופעל היות וחברי הקיבוץ לא הצביעו על שינוי באורחות החיים.
- דין הערעור להידחות והתובעים לא זכאים לקבלת חלק מתמורת המכירה השנייה.

יצוין, כי במהלך המשפט הוזכר פסק דין מענית², בו נקבע, שבמקרים בהם פועלת האסיפה הכללית בחוסר תום לב או באופן המנוגד לתקנת הציבור, יהא בית המשפט רשאי - ואף חייב, להתערב בהחלטותיה.

למשל, אם בית המשפט ישתכנע שקיבוץ פלוני נמנע בחוסר תום לב מהחלטה פורמלית בדבר השיוך על מנת להמתין לפקיעת חברותם של חברי קיבוץ מסוימים, ייתכן שבית המשפט יתערב במועד הקובע לעניין החלטות השיוך. אפשרות אחרת היא מקרי גבול, בהם נפטר חבר הקיבוץ בין תחילת הדיון בהחלטת השיוך לבין קבלת ההחלטה עצמה.

² ע"א 7966/08 קיבוץ מענית נ. רוכמן